

Stortingets utdanningskomité

Vår dato:

19.10.2021

NHO Reiselivs innspill - Kunnskapsdepartementets budsjett 2023

NHO Reiseliv takker for muligheten til å komme med innspill til neste års budsjett. Vi er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3.600 medlemsbedrifter. Vi er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) som er den største interesseorganisasjonen i Norge, og vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen, herunder kompetanseheving blant egne medlemmer.

Våre hovedmomenter til kunnskapsdepartementets budsjett er:

- Etableringen av 500 nye fagskoleplasser er positivt, men for defensivt
- Lærlingtilskuddet bør igjen oppjusteres
- Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling bør styrkes og kunne videreføres utover en treårsperiode
- Innretningen av Kompetansepluss-ordningen bør styrkes, ikke reduseres
- Øremerke 100 millioner kroner til utstyr i yrkesfagopplæringen for å starte på utstyrløftet i yrkesfagopplæringen som er beskrevet i Hurdalsplattformen.

Mål om opprettelse av 500 nye fagskoleplasser bør doubles

For å få flere til å ta høyere yrkesfaglig utdanning foreslår departementet i **kapittel 240 post 60**

20 millioner kroner til 500 nye studieplasser i fagskolesektoren.

Halvparten av NHO Reiselivs medlemmer oppgir at de i stor eller noen grad har behov for ansatte med fagskoleutdanning, og blir dermed sett på som den viktigste utdanningsinstitusjonen etter videregående skole, yrkesfag (66%)¹. Også blant andre landsforeninger i NHO-fellesskapet trekkes fagskolene frem som det nest viktigste utdanningsnivået (54% har i stor eller noen grad behov for ansatte med fagskoleutdanning).

NHO Reiseliv er derfor positiv til departementets forslag om opprettelsen av nye fagskoleplasser. Samtidig er vi av den oppfatning om at opptrappingen ikke skjer raskt nok, all den tid det er store behov for kompetansehevingstiltak - både på kort og lang sikt. På kort sikt handler det om å heve kompetansen til ansatte som har blitt igjen og kommet tilbake til næringen. På lengre sikt handler det om at både reiselivet og næringslivet generelt, kommer til å mangle nærmere 100.000 fagarbeidere fram mot 2035. Fagskoletilbudet er dermed en del av løsningen på disse utfordringene. Samtidig

¹ Jfr. NHOs Kompetansebarometer 2021:

<https://www.nho.no/siteassets/publikasjoner/kompetansebarometeret/nhos-kompetansebarometer-2021---nifurapport2022-3.pdf>

harmoniserer opptrappingsmålet ikke med regjeringens uttalte mål i Hurdalsplattformen om etableringen av 1.000 nye fagskoleplasser pr. år i en femårsperiode.

NHO Reiseliv foreslår at beløpet til opprettelse av nye fagskoleplasser økes til 40 millioner kroner.

Tilskuddet til lærebedrifter må oppjusteres

Regjeringen foreslår å videreføre tilskuddet til lærebedrifter på nominelt samme nivå som inneværende år. Da det heller ikke ble foretatt noen justering i 2022, betyr det at lærlingtilskuddet opplever en realnedgang noe vi mener er uheldig i det som har vært to krevende år for reiselivsnæringen. Videre er det positivt at regjeringen vil bruke penger på å styrke opplæringen og øke antall læreplasser, men dette bør komme i tillegg og ikke istedenfor å "fryse" tilskuddet til lærebedrifter. NHO Reiseliv foreslår derfor at lærlingtilskuddet tilsvarer økningen i konsumprisindeksen.

Treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling

Treparts bransjeprogram i Kompetanseprogrammet, og bransjeprogrammet for reiseliv ble etablert som et strakstiltak etter utbruddet av covid-19 våren 2020.

Bransjeprogrammet for reiseliv ble raskt meget populært, og har gjennom perioden tilbudt flere titalls kurs av formell og uformell art og på ulike nivåer: fagbrev, fagskole- og universitets- og høyskolenivå. Flere tusen reiselivsansatte har deltatt på kurs i løpet av pandemien. Evalueringen av bransjeprogrammene, gjennomført av Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning, bekrefter at kursene/utdanningene har møtt behovene i næringen, og at samarbeidsformen i bransjeprogrammet har fungert etter intensjonen².

I forslag til statsbudsjett 2023 har departementet for *kapittel 257 post 70* foreslått å redusere overføringene til bransjeprogrammet med 60 millioner kroner sammenliknet med 2022. Departementet begrunner reduksjonen med at bransjeprogrammene opprettet i 2020 etter planen skal fases ut ved utgangen av 2023.

Med bakgrunn i at reiselivet har hatt store utskiftninger i mange av virksomhetene, mener NHO Reiseliv at myndighetene at bør være med å ta en større del av kostnadene forbundet med kompetansehevingstiltak. En videreføring av bransjeprogrammet vil også gi de ansatte gode utviklingsmuligheter, og vil kunne holde på arbeidstakerne lenger.

NHO Reiseliv foreslår derfor å opprettholde dagens beløp, samtidig som bør vurderes å videreføre bransjeprogrammer som ble opprettet i 2020, slik som bransjeprogrammet for reiseliv.

Kompetansepluss

NHO Reiseliv er fornøyd med at Kompetansepluss-ordningen videreføres, men er kritisk til at departementets forslag om en reduksjon på 50 millioner kroner sammenliknet med inneværende år. Å besitte grunnleggende ferdigheter iblant annet lesing og skriving, regning, IKT, og norsk, er avgjørende for å delta aktivt i arbeids- og samfunnslivet.

Det er heller ingen tvil om at Kompetanseplusstiltaket kan være et vinn-vinn-tiltak både for den enkelte deltaker, for næringslivet, men også for storsamfunnet. For den enkelte deltaker innebærer gjennomføring av Kompetansepluss en raskere integrering i arbeids- og samfunnslivet. Næringslivet generelt, og reiselivet spesielt, kan ansette godt motiverte og dyktige medarbeidere. Dette vil kunne komme godt med i en tid hvor 52% av medlemmene i NHO Reiseliv oppgir at de

² Det foreligger ingen sluttevaluering av bransjeprogrammet.

mangler personell (pr. september 2022). at de mangler ansatte). Tradisjonelt har dessuten reiselivet gode tradisjoner med å inkludere personer som står langt unna arbeidslivet og med lavere formell kompetanse. Storsamfunnet vil også tjene på at flere arbeidstakere styrkes til å gå aktivt inn i yrkeslivet.

For å kunne ruste målgruppen til Kompetansepluss, mener NHO Reiseliv at det er viktig å opprettholde dagens nivå.

Øremerke 100 mill. kroner til oppdatering av utstyr i fagopplæringen

Det er helt avgjørende at elevene på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene får teste ut og jobbe med moderne utstyr, men for mange av landets videregående skoler er realiteten utdaterte utstyrsparke. En storsatsing på skolenes utstyrsparke vil også være med å sørge for økt anerkjennelse av yrkesfagopplæringen generelt, og bety mye for elevene og faglærerne som bruker utstyret daglig. Et utstyrsloft for yrkesfagopplæringa ligger også inne i Hurdalsplattformen nettopp for at "skuledelen av opplæringa blir meir relevant for arbeidslivet elevene skal ut i"

NHO Reiseliv er derfor positiv til forsøket med ulike modeller for å stimulere til finansering av utstyret skolene har ansvar for i undervisningen, og imøteser sluttrapporten som skal komme sommeren 2023.

Samtidig uttrykker flere av våre medlemmer bekymring over at elevene i for liten grad har kjennskap og erfaring med tidsriktig utstyr. Dette bekreftes av medlemsundersøkelsen til Utdanningsforbundet fra 2020. Derfor mener vi regjeringen bør satse på utstyrsloftet før det konkluderes i rapporten.

NHO Reiseliv foreslår derfor å øremerke 100 millioner kroner til oppgradering av utstyr i fagopplæringen.

Med hilsen
NHO Reiseliv